

Zienswijze op wijziging bescherming wolf en goudjakhals

Geachte heer de staatssecretaris,

Met deze zienswijze reageren wij, als LandschappenNL, op het besluit bescherming wolf en goudjakhals, waarbij onder meer de beschermingsstatus van de wolf wordt aangepast en voorwaarden worden opgenomen voor het doden en vangen van zogenoemde “probleemwolven”.

De terugkeer van de wolf in Nederland is een ecologisch waardevolle ontwikkeling. Als toppredator vervult de wolf een cruciale rol in het ecosysteem, bijvoorbeeld door het reguleren van wildpopulaties. Tegelijkertijd begrijpen we de zorgen over zogenoemde probleemwolven die hun schuwheid verliezen of schade veroorzaken. In zulke gevallen is ingrijpen soms onvermijdelijk. Toch moet de bescherming van de soort voorop blijven staan. Alleen met zorgvuldige afwegingen en goed beleid kunnen mens en wolf op lange termijn samenleven in ons landschap.

1. Enkelzijdige framing van de wolf

De nota van toelichting schetst een beeld van de wolf waarin vrijwel uitsluitend risico's, conflicten en incidenten met mens en vee worden benoemd. Er wordt nauwelijks tot geen aandacht besteed aan de rol van de wolf in het Nederlands ecosysteem, en de positieve ecologische bijdrage van de wolf.

Het ontbreken van deze ecologische context leidt tot een eenzijdige benadering van een beleid dat zowel ecologische als maatschappelijke perspectieven dient te overwegen. Een ecologische afweging vereist dan ook de benoeming van de meerwaarde van de wolf aan het ecosysteem.

2. Gebrek aan onderbouwing voor effectiviteit van aversieve conditionering probleemwolf

Het besluit stelt dat het uitblijven van resultaat bij aversieve conditionering een vereiste is voor de definitie van een probleemwolf. Echter, er wordt geen inhoudelijke onderbouwing of monitoringstrategie gepresenteerd ten aanzien van deze gedragsmaatregelen. Dit verlaagt opnieuw de lat voor de bestempeling van wolven die geen risico vormen als probleemwolf.

3. Te ruime en risicovolle definitie van “probleemwolf”

In het conceptbesluit wordt een probleemwolf gedefinieerd aan de hand van ineffectieve aversieve conditionering na aanleiding van een incident. Een incident wordt beschreven als onder andere het tweemaal binnen een vast tijdsbestek benaderen van mensen of honden binnen 30 meter, of het naderen van bebouwing. Dit is een onnodig lage drempel in een dichtbevolkt land als Nederland. Onder deze definitie kunnen veel wolven – ook niet-agressieve – te snel als probleemwolf worden aangemerkt. Het is belangrijk dat er onderscheid wordt gemaakt tussen waarneming, gewenning en daadwerkelijk gevaarlijk gedrag. Ook wordt geen aandacht besteed aan de context van het gedrag (bijvoorbeeld menselijke provocatie, seizoensinvloeden, of verstoring door toerisme) en het risiconiveau van het gedrag.

3. Gebrek aan onderbouwing voor effectiviteit van aversieve conditionering probleemwolf

Het besluit stelt dat het uitblijven van resultaat bij aversieve conditionering een vereiste is voor de definitie van een probleemwolf. Echter, er wordt geen inhoudelijke onderbouwing of monitoringstrategie gepresenteerd ten aanzien van deze gedragsmaatregelen en een te vage definitie

van aversieve conditionering. Dit verlaagt opnieuw de lat voor de bestempeling van wolven die geen risico vormen als probleemwolf.

4. Vergunningsvrije afschrikking verhoogt risico's voor de wolf

Door het schrappen van de vergunningplicht voor verstoring is verstoring van wolven – ook als onderdeel van afschrikking – vergunningsvrij, mits binnen een zorgplicht. Deze zorgplicht biedt onvoldoende garantie voor een ecologisch verantwoorde uitvoering. Het is van groot maatschappelijk en ecologisch belang dat het afschrikken van de wolf risicovol gedrag van mens en dier niet in de hand werkt.

5. Onvoldoende borging van staat van instandhouding

Hoewel wordt gesteld dat het doden van probleemwolven de staat van instandhouding niet zal schaden, wordt dit niet onderbouwd. De regeling gaat ervan uit dat het om een klein aantal gevallen gaat, maar door de vernieuwde brede definitie van “probleemwolf” waarbij het uiteindelijk om grotere aantallen kan gaan, is dit niet geborgd.

Gezien het bovenstaande verzoek ik u:

- De ecologische rol van de wolf evenwichtiger te verwerken in de toelichting en regelgeving.
- De definitie van een probleemwolf te herzien, met hogere drempels voor probleemgedrag gebaseerd op wetenschappelijk bewijs.
- Duidelijke richtlijnen op te stellen voor aversieve conditionering, inclusief monitoring en evaluatie.
- De verstoringmaatregelen vergunning plichtig te houden of in ieder geval voorlichting toegankelijk te maken over de juiste methodiek en mogelijke gevolgen van afschrikking.
- De effecten op de staat van instandhouding wetenschappelijk te onderbouwen met populatiedata, en de effecten van beleidsverandering te blijven monitoren.

Een weloverwogen beleid ten aanzien van de wolf vraagt om naast maatschappelijk, ook ecologisch onderbouwde maatregelen, doelgericht management en goede en feitelijke voorlichting aan de samenleving. Alleen dan kan samenleven met deze sleutelsoort duurzaam worden vormgegeven.

Met vriendelijke groet,

LandschappenNL